

FÓLKASKÚLIN

DANSKT 9. FLOKKUR

Mikudaginn 16. maí 2012
kl. 08.30 - 12.30

M
E
N
T
A
M
Á
L
A
R
Á
Ð
I
Ð

Loyvdir hjálparmiðlar: Orðabækur

Tú skalt velja eitt av hesum evnunum og skriva um tað:

1. Gertruds. 3

- Skriv en novelle, hvori billedet indgår.
- Novellen skal skrives i 3. person og have pigens synsvinkel.

Billede: Hans Ludvig Smidth (1839 - 1917)

Overskrift: Gertrud

2. Under den samme sols. 4-5

- Giv en fortolkning af sangen "Under den samme sol" af Rasmus Seebach.
- Hvordan kunne du tænke dig at følge sangens opfordring?

Tekst: R. Seebach/ N. Seebach/ P. Pontaire, 2009

Overskrift: Under den samme sol

3. Øverejsens. 6-7

- Læs teksterne og se på billederne. Forestil dig, at du er en af de seks, som har været med på en simuleret tur til Mars.
- Skriv i dagbogsform om nogle af dagene i den falske rumraket. Dagbogen skal mindst omfatte dag 1 og dag 517.

I dagbogen skal du bl.a. komme ind på, hvordan I fik tiden til at gå, og hvordan I arbejdede sammen.

Tekst: Dr.dk, 2011

Overskrift: Øverejsen

4. Jeg lever, som jeg vils. 8-9

- Simon er ung i år 2016.
- Skriv ud fra teksten et essay om fremtidens unge og deres måde at leve på.

Tekst: Uddrag af interview med 16-årige Simon. Fra livsstilsmagasinet "XP 40", september 2016.

Overskrift: Jeg lever, som jeg vil

5. Tør du sige fra eller ej?s. 10-11

- Skriv et debatindlæg til en avis, hvori du kommenterer nogle af de holdninger, der kommer til udtryk i artiklen.

Tekst: Politiken, 10. oktober 2011

Overskrift: Tør du sige fra eller ej?

1

Gertrud

- **Skriv en novelle, hvori billedet indgår.**
- **Novellen skal skrives i 3. person og have pigens synsvinkel.**

Hans Ludvig Smidth (1839-1917)
"Pigen kigger ind gennem vinduet"

2 Under den samme sol

- Giv en fortolkning af sangen "Under den samme sol" af Rasmus Seebach.
- Hvordan kunne du tænke dig at følge sangens opfordring?

Under den samme sol fra albummet Rasmus Seebach, 2009
Tekst og musik: R. Seebach/ N. Seebach/ P. Pontaire

- 1 Nogen gange bli'r jeg virkelig bange for
hvad der ka' ske med dig
Du er så lille og så go'
Men den store verden er så fej
- 5 Jeg ved jo godt du er ved at være voksen
Og jeg er sikker på du godt kan passe på dig selv
Men denne tid har gjort mig paranoid
Og jeg vil ikke leve uden dig.
- 10 *Omkvæd*
Findes der en verden derude hvor vi allesammen ka' være
Ku'vi leve under den samme sol
Jeg drømmer om en verden
Hvor mennesker de er mod hinanden
- 15 Som de gerne selv vil væres imod
Lad os ta' af sted lige nu lille du kom du skal med
til et sted hvor alting ånder fred
Lad os komme væk før det' for sent, åh åh
- 20 2. Jeg har set en knægt få bank
Fordi han kiggede den forkerte vej
Lidt for stiv, i godt humør
det ku' ligeså godt ha' været mig
Og jeg har fået for vane når jeg hører en sirene,
- 25 Så ringer jeg til dig, for at spørge dig om du er okay?
Kære venner, familie er I med mig
Hånd i hånd finder vi derhen.

Omkvæd

- ³⁰ **3.** Tænk at vi skal gå rundt og være bange for
At færdes i de gader hvor vi selv er vokset op
Det er ikke sult og nød der gør folk kriminelle
I Danmark er det fordi folk keder sig ihjel
Jeg tror at alle mennesker er gode indeni,
³⁵ Men nogen føres ned ad den helt forkerte sti
Se dig i spejlet hvad er det du ser
Kom og mød dig selv, er det sådan du vil være?

⁴⁰ *Omkvæd*

<http://www.visit-copenhagen-denmark.dk/koebenhavn.htm>

3 Øverrejsen

- Læs teksterne og se på billederne. Forestil dig, at du er en af de seks, som har været med på en *simuleret tur til Mars.
- Skriv i dagbogsform om nogle af dagene i den falske rumraket. Dagbogen skal mindst omfatte dag 1 og dag 517.

I dagbogen skal du bl.a. komme ind på, hvordan I fik tiden til at gå, og hvordan I arbejdede sammen.

dr.dk.nov. 2011 21.36 Udland

Øverejse på 56 mio. km.

- 1 Forsøget begyndte i juni sidste år, og i følge det europæiske rumagentur er øverejsten på 56 mio. km gået over al forventning.

I dag trådte seks mænd ud i friheden efter 520 døgn i en lille vindueløs kabine, hvor de har simuleret en mission helt til Mars - uden nogensinde at forlade Moskvas rumforskningscenter.

- 6 Testastronauternes øveophold skal hjælpe rumforskere med at finde ud af, hvordan mennesker reagerer på en Marsrejses isolation, pladsmangel og tvungent samarbejde.

- Vi er stolte af at bevise, at vi kan rejse til Mars, lyder det fra mandskabet, der består af de tre russere, en franskmand, en italiener og en kineser.

- 10 I teorien gik mandskabet i kredsløb om Mars i februar. De foretog en landing og undersøgte planetens overflade, før de begyndte den lange monotone hjemrejse mod Jorden.

Og i dag landede de så omsider på den parkeringsplads, de jo i virkeligheden aldrig forlod.

Kilde: dr/dk/nyheder/udland.4.nov.2011

**at simulere: at lade som om*

dr.dk.nov. 2011 21.36 Udland

KP40

MAGAZINE SEPTEMBER 2010

16 år:
jeg spiser, ryger
og drikker som jeg vil
"jeg har stamceller
i banken"

4 Jeg lever, som jeg vil

- Simon er ung i år 2016.
- Skriv ud fra teksten et *essay om fremtidens unge og deres måde at leve på.

1 ”Jeg spiser, drikker og ryger, som jeg vil. Det er der ingen, der skal blande sig i. Så længe det ikke går ud over andre, har jeg lov til at leve, som jeg har lyst til. Og faktisk er jeg ved at være en smule træt af voksne med løftede pegefingre og alle de evindelige sundhedskampagner, der fortæller, at det er farligt at ryge, drikke og spise
5 fed mad. Jeg ved da godt, det ikke er sundt, og jeg gør det jo ikke for at ødelægge mig selv. Men jeg er kun ung én gang, og når man er ung, vil man ha’ det sjovt. Der skal være fart på. Det har alle de voksne, der hele tiden fortæller, hvordan jeg skal leve mit liv, åbenbart glemte. Men det er altså mit liv. Og det er min krop. Og det er mine stamceller i banken. Mine forældre sørgede nemlig for, at der blev taget stam-
10 celler fra navlesnoren, da jeg blev født. De havde råd til det. Og når jeg bliver 18, tager jeg hen i stamcellebanken og får dem til at dyrke en ny lever, eller nogle nye lunger. Så ligger de parat, hvis jeg får brug for dem, når jeg bliver 30. Jeg har stamcellerne, og lægerne har teknologien. Så hvad er problemet? Ville du helt ærligt ikke gøre det samme, hvis du havde haft muligheden?

Uddrag af interview med 16-årige Simon. Fra livsstilsmagasinet “XP 40”, september 2016.

Kilde: etiskraad.dk - Den tjekkede tvivl, kap. 3, Menneskeligt liv som reservedelslager?

**Essay: En tekst, hvor du udtrykker dine tanker og meninger om emnet. Du kan fremstille og omtale problemstillinger uden selv at kende den fulde sandhed. Du kan udtrykke din tvivl om, hvad du skal mene, og du kan med din tekst få læseren til at tænke sig om.*

5 Tør du sige fra eller ej?

- **Skriv et debatindlæg til en avis, hvori du kommenterer nogle af de holdninger, der kommer til udtryk i artiklen.**

LAURA MARIE SØRENSEN,
JAKOB SHEIKK (TEKST), OG
ASTRID DALUM (FOTO)

1 Tør du sige fra eller ej?

Og tør dine venner sige fra over fra dig?

⁵ *Trafikliv* har været på besøg i 9. B på Møllevangsskolen i Aarhus til en snak om venner og trafik.

10 Du kan redde din ven, hvis du tør

Som ung kan du forhindre, at dine venner kommer ud for en trafikulykke. Det kræver bare, at du griber ind, før det går galt. Men det kan være svært, for er man sej, når man siger nej?

²⁰ Forestil dig, at du sidder på bagsædet i en bil sammen med nogle venner. I er på vej til en fest nogle kilometer nede

²⁵ ad den landevej, I kører på. Udenfor regner det i mørket. Din ven bag rattet sætter farten op, og ³⁰ speedometeret passerer hurtigt 100 kilometer i timen. Hvad vil du gøre i den situation? Vil du lade som ingenting, eller vil ³⁵ du som den eneste bede din ven om at sætte farten ned? De fleste unge vil have svært ved at gribe ind, fordi de er bange for ⁴⁰ at skille sig ud fra deres venner. Det vurderer Nils Petter Gregersen, som er professor i ⁴⁵ folkesundhedsvidenskab i Sverige og har forsket i unges adfærd i trafikken. "Størstedelen af de unge er bange for, at hvis de ikke gør ⁵⁰ det samme som deres venner, bliver de stødt ud af gruppen. Derfor

er det svært at have en holdning, som de ⁵⁵ andre ikke er enige i," siger han. Fordi unge prøver at efterligne deres omgangskreds for at opnå accept og status, ⁶⁰ har man som ven stor indflydelse på, hvordan ens kammerater opfører sig i trafikken. Der er større chance for, at ⁶⁵ man selv kører med cykelhjelm, cykellygter og sikkerhedssele, hvis ens venner gør det. På samme måde er der også ⁷⁰ større risiko for, at man tuner scooteren, kører stretrace i weekenden og kører for stærkt, hvis ⁷⁵ vennerne synes, at det er sejt.

Piger siger mere fra

Det samme gør sig gældende, når det

⁸⁰ handler om at sige fra over for sine venner i trafikken. "Om unge griber ind, afhænger ofte af, om det blandt ⁸⁵ vennerne er accepteret eller uacceptabelt, at man godt må køre for stærkt eller sætte sig bag rattet, når man er fuld," siger ⁹⁰ Nils Petter Gregersen. Selv om mange har svært ved det, er der unge, der tør stille sig op og skille sig ud. Her er ⁹⁵ der forskel på kønnene, pointerer Nils Petter Gregersen. "Drenge giver lettere efter, når det gælder gruppepres. ¹⁰⁰ Pigerne er bedre til at gribe ind og sige fra end drengene, fordi pigerne i teenageårene er mere ¹⁰⁵ modne end drengene".

Kia-Marie Fushan-Jæger 15 år

Mine venner behøver ikke sige fra over for mig, for jeg passer på mig selv i trafikken. Når jeg er sammen med mine veninder, går vi tit rundt i byen. Det er hyggeligere ¹¹⁰ og sikrere. Når du fræser ned ad vejen på en knallert, har du ikke kontakt med folk omkring dig, og det er altså ikke hyggeligt. Når vi piger går sammen i trafikken, vil vi gerne snakke og hygge os imens. Drenge vil bare have fart over feltet; snakken kommer i anden række. Jeg tror, at de vil ¹¹⁵ vise sig lidt frem, og så skal det jo gerne gå så hurtigt som muligt.

Patrick Oppong 16 år

Forleden var jeg til en fest, hvor jeg havde fået lidt at drikke. Jeg ville cykle op til McDonald's om natten, men mine venner stoppede mig, inden jeg nåede særlig langt. De sagde, at jeg skulle trække i stedet, og jeg lyttede, fordi jeg ved, at de vil det bedste for mig. Jeg har flere gange sendt venner hjem i en taxa efter en fest, fordi de var for fulde.
125 Det er vigtigt at passe på hinanden.

Hatem Shebil 16 år

Jeg har prøvet at sidde bag på scooteren med en, der ikke havde kørekort. Det føltes lidt ubehageligt. Jeg har også prøvet at sidde tre på en scooter, hvor ingen bar hjelm. Det var ikke særligt rart, men nogle gange siger jeg ja, hvis jeg for eksempel skal skynde mig til træning. Andre gange kommer man bare til det, selv om jeg egentlig godt ved, at jeg bør sige fra. Mine venner siger ofte til mig, at jeg skal sænke farten, når jeg kører på scooter. Det lytter jeg til, for jeg tager hensyn til, hvad de andre siger.

Katinka Bramsen 16 år

Engang havde en af mine venner fået lidt alkohol, og han havde ikke fået kørekort til sin scooter endnu. Der sagde jeg til ham, at det vist ikke var nogen god idé at køre. Jeg er ikke sikker på, at han lyttede til mig. Jeg er utrolig dårlig til at køre med cykelhjelm, og mine venner siger, at jeg skal tage den på. Men det har ikke stoppet mig. For de gør det heller ikke selv. Hvis man siger fra, skal man også selv have noget at have det i. Jeg tror ikke, at os piger er særlig meget bedre i trafikken end drenge. Vi er alle nye i trafikken, så vi skal alle sammen lige have prøvet nogle ting af.

Kilde: Politiken, *Trafikliv*, mandag 10. oktober 2011

***Debatindlæg:** en tekst, som udtrykker en holdning og kræver stillingtagen.